

ЛОЗІНСЬКИЙ М.В., канд. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КІЬКОСТІ ЗЕРЕН З ГОЛОВНОГО І ДРУГОРЯДНИХ КОЛОСІВ В ЛІНІЙ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ РІЗНОГО ЕКОЛОГО І ГЕОГРАФІЧНОГО ПОХОДЖЕННЯ

За вирощування пшениці особливе значення відіграють ті процеси росту і розвитку, які лежать в основі формування зерен і всього урожаю. У збільшенні кількості зерен у колосі багато дослідників вбачають підвищення продуктивності сорту.

У 2011-2012 рр. проводили порівняльну оцінку лінії пшениці м'якої озимої станційного сортовипробування, одержаних на Білоцерківській дослідно-селекційній станції від схрещування батьківських форм різного еколого-географічного та генетичного походження за особливостями формування кількості зерен з головного і другорядних колосів та визначали норму їх реакції на зміну умов вирощування.

Гідротермічні умови в роки проведення досліджень характеризувалися контрастними показниками. В середньому за два роки досліджень достовірно вищі показники, ніж у кращого сорту-стандарту Білоцерківська напівкарликова (39,2 шт.), за кількістю зерен з головного колосу спостерігалися лише в лінії Білоцерківська 47 (скверхед) х Одеська 162, отриманої від схрещування степового екотипу з лісостеповим. Досліджувані лінії за формування кількості зерен з головного колосу в роки досліджень виявили значну різноманітність. Генотипи 8 СС, 26 СС, 24 СС (степовий екотип х лісостеповий екотип) і 12 СС (лісостеповий екотип х лісостеповий екотип) сформували більшу кількість зерен з головного колосу в умовах 2011 року за гідротермічного коефіцієнта (0,69), який був обумовлений меншою кількістю опадів на 38,8 % за підвищених температур. Всі інші лінії і сорти-стандарту (за виключенням сорту Подолянка) мали більшу кількість зерен у 2012 році

За ознакою кількість зерен з другорядних колосів, в середньому за два роки, достовірно вищі показники (64,9 шт.), ніж у сорту-стандарту Білоцерківська напівкарликова (57,4 шт.) спостерігалися лише в лінії 22 СС, отриманої від схрещування сорту степового екотипу Донецька безоста з географічно віддаленим сортом Century (США). У решті ліній кількість зерен з другорядних колосів знаходилася в межах 39,2-62,8 шт.

Амплітуда варіювання кількості зерен з другорядних колосів була значно ширшою ніж варіювання кількості зерен з головного колосу, про що свідчать коефіцієнти варіювання, які становили 38,1-65,0 %. Лінія 8 СС отримана від схрещування сорту степового екотипу Донецька 48 з сортом лісостепового екотипу Білоцерківська інтенсивна характеризувалася найменшим (38,1 %) коефіцієнтом варіації, що вказує на більшу, порівняно з іншими лініями, вирівняність за кількістю зерен з рослини.